

na sodiščih dosti juristov, ki po dve leti in več brezplačno čakajo na mesto sodniškega pripravnika, zgolj zato, ker pri odvetnikih ne dobe službe. Kolikor pa imajo odvetniki koncipijente, jih imajo vprav zato, da zastopajo na razpravah v vseh onih majhnih stvareh, ki tvorijo večino današnjega odvetniškega zastopstva, dočim si večje in važnejše stvari, kolikor jih je vobče, dosledno iz razumljivih vzrokov obdržijo sami. Danes ima n. pr. odvetnik povprečno skoro vsak teden v kazenskih oddelkih eno ex offo razpravo, ko je pred kaz. sodniki poedinčji še vedno nešteto pravnih radi klevet, kljub noveli, itd. Vse to delo opravlja odvetniški pripravnik. Ako bo moral odvetnik sedaj na te razprave sam, potem odvetniškega pripravnika ne bo več potreboval, kajti odvetniški pripravnik je zlasti v današnjih časih za odvetnika precejšnje breme. Ne bo menda odvetnika, ki bo dovoljeval svojemu koncipijentu, da bo hodil na kazenske razprave v svrhu odvetniškega izpita poslušat in se učiti.

Ko je torej notorično itak že veliko število pravnikov brez kruha in bo posledica pobijane interpretacije vsekako ta, da se bo število vsled odpustov iz odvetniške službe še povečalo, po drugi strani pa je vedno več pravnika naraščaja, bi torej kazenski sodniki s svojo razlago le še povečali brezposelnost naše inteligence, brezposelnost, ki je, kar je tudi menda notorično, najhujši in najtežji naš problem, kajti delavec dobi lažje delo in s tem kruh, kot pa inteligent — akademik.

Tudi to naj bi kazenski sodniki upoštevali, upošteval pa tudi zakonodajec, ko izda v bodoče že itak pričakovane novele.

Književna poročila.

Dr. Taranovski Teodor: Istorija srpskog prava u Nemanjičkoj državi. I. deo: Istorija državnog prava. Beograd; Geca Kon. 1931. Str. VI+262.

V Sl. Pr. 1931., str. 293. in 294., smo podali naznanilo drugega dela gori navedene knjige, ker je izšel pred prvim delom, ki govorimo o njem tukaj. Razlogi, zakaj je bil izdan drugi del pred prvim, so bili v citiranem naznanilu navedeni. Sledil bo še tretji del o državljanskem pravu in sodnem postopanju. V prvem delu napoveduje Taranovski (str. 210., 211.), da bo v tretjem podrobneje razlagal o sodni imuniteti in o patrimonialnem sodstvu, o sodni pristojnosti posredujočih oblastev in o rezerviranih kaznivih dejanjih, ki so bila pridržana za državna sodišča. Omenjamo vse to, da pojasnimo razsežno zasnovo Taranov-

skega zgodovine srbskega prava v Nemanjiški državi. Če smo že pri prikazu drugega dela o zgodovini kazenskega prava izrekli, da je delo tako znanstveno dejstvo, ki bo za dolgo dobo, čene za vedno, dokončno dognanje, moramo sedaj po študiju prvega dela, našo sodbo le podčrtati in se sklicevati tudi na dejstvo, da je kritika izven naše države o Taranovskega knjigi izrazila isto sodbo. Kar diči njegova razpravljanja je predvsem globokost zajetja misli. Taranovski črpa iz vseh poznanih virov, ocenja njih vsebino prav v duhu dobe njih postanka, ali vsekakor in vsestransko socijološko. Odtod njegova prepričevalnost, ko pobija nazore drugih pisateljev, odtod tudi izredna zanimivost njegovega prikazovanja. Gradivo, ki ga je obdelal, je ogromno. Seveda ni mogoče, da bi bil prišel do trdnih tal v vsakem vprašanju. Marsikje se mora ob nedostajanju pravih virov zaustaviti pri »ugibanju« (»pogadjanja«, n. pr. str. 87.); ipak se nam zde njegove domneve vse boljše fundirane nego domneve starejših pravnih zgodovinarjev. Mislimo, da je bila v tem pogledu Taranovskemu najboljša pomoč njegovo temeljito poznanje pravne zgodovine severnih Slovanov. Mi južni Slovani-prečani bi si le želeli, da bi se Taranovski oziral primerjalno tudi na naše pravne institute, zlasti ko itak govori na mnogih mestih o srednjeevropskih kot germanskih pravnih prilikah. Naj navedemo nekoliko takih mest, kjer bi se dali obravnavati lepi vzporedni primeri iz prečanske pravne zgodovine: »krajišnici« (str. 31.) = comes marchiae, marchio; »slugi« (str. 32.) = »hlapčiči« iz narodnih pesmi Slovencev; »prostovoljno podvrgavanje svobodnih pod zaščito veleposestnikov« (str. 53.) = primer župana Stinka iz Ptuja, ki se podvrže 1277. leta nemški viteški komendi v Veliki nedelji; »manastiri veleposednici« (str. 88.) = Runa, Žiče, Stična, pa tudi Oglej itd. Če Taranovski pri raznih prilikah navaja v podporo svojih izvajanj ruske, poljske, litavske primere, bi bil krog dokazovanj le še popolneje strnjen, ako bi ga razširil tudi v smeri hrvatskega in slovenskega življa, ki se je nahajal, lahko rečemo, v dobi Nemanjiške državnosti prav v podobnih prilikah kot srbski živelj. N. pr. posledice prebega tlačana od enega patrimonialnega gospoda k drugemu, ki so obravnavane na str. 68. po čl. 201. Dušanovega zakonika, bi se dale po našem mnenju uspešno zasledovati s primerjanjem hrvaško-slovenskih virov o istem dejstvu, zlasti ker je omenjeni čl. 201. vzet iz rakovaškega prepisa, ki datira razmeroma iz mlajše dobe. — Od srbskih pravnih uredb, ki jih je Taranovski skoro povsem na nova znanstvena tla postavil, bi imenovali »sebre«, »sokalnike«, »pronijarje«. Zelo mnogo novih izsledkov podaja tudi poglavje o »vladalcu« in pa o razmerju vlastelinov do države. O prosluli normi čl. 171., 172. iz Dušanovega zakona, da mrajo sodniki soditi samo po zakonu, tudi če bi vladar hotel drugače, je Taranovski sprejel Radojčičevo tezo o bizantinskem izvrcu te norme. Vendar smatra to le za nekakšno sokomponento ob razvoju, ki da je že po naravnem potu, tcej iz srbske miselnosti same, vedel do priznanja potrebnosti te norme. Morda je šel Taranovski, ki sam piše (str. 228.), da je bila »odredba čl. 171-og više od deklarativnog, nego od efektivnog značaja«, tu vendar le nekoliko predaleč, če se sklicuje tudi na Dubrovnik in Kotor. Saj jih je izločil iz razpravljanja, češ »da je njihova avtonomija stranog porekla i bazira se na principima, koji

su inace bili tudji Nemanjičkoj državi» (str. 213.). Mislimo, da stoji v tem pogledu na str. 230. se nahajajoča trditev v nasprotju: »Ima dakle, kao što mislimo, razloga, da se navedena glava kotorskega Statuta ubroji u izvore čl. 171-og Dušanovog Zakonika«; ali do definitivne sodbe v tem vprašanju pač ne pridemo, ker ni misliti, da bi se zgodovina kodifikacije Dušanovega zakonika mogla izpopolniti v smeri razrešitve tako podrobnih vprašanj. Vsekakor svedoči tudi ta primer, s kakšno temeljitostjo se bavi pisatelj s problemi pravne zgodovine. Želimo, da bi tretji del knjige kmalu izšel, pisatelju v čast, jugoslovenskim pravnim zgodovinarjem v pobudo, celokupnemu znanstvenemu svetu Slovanov pa v ponos.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Werk Hugo: Teoretsko - praktični priručnik jugoslavenskog građanskog parničnog prava. Prvi deo: Građanski parnični postupak u teoriji i praksi. Svezak prvi. Sa 82 obrasca i primera. Zagreb 1932. Vlastito izdanje. Str. XIII+558. Cena 250 Din.

Prvi zvezek že željno pričakovanega Werkovega dela obsega teoretski prikaz grajanskega postopka pred zbirnimi sodišči, torej oni del, ki ga obravnava grajanski pravdni postopnik kot pravilo. Razložen je ves postopek od vložitve tožbe do pravomočne rešitve spora vključivši tudi izredna pravna sredstva. Izpuščene in pridržane drugemu zvezku pa so nauke, ki se po avtorjevem naziranju tičejo v prvi vrsti sodišč in njih delovanja (organizacija in pristojnost sodišč, pravdni stroški z vsemi modifikacijami, zapisniki, postopek pred sreskimi sodišči in posebne vrste postopka).

Ta svojski način obravnavanja naj ima svoje opravičilo po avtorjevih besedah v tem, da naj najde praktični pravnik v tem prvem zvezku v glavnem vse, kar mu je potrebno, kadar uporablja postopnik v praksi. Temu namenu služi tudi pridanih 82 obrazcev, ki so povečini komentirani s številnimi in vsebinsko bogatimi opombami. Ni dvoma, da nudi takšen sistem, zgrajen pod vidikom tekoče pravde in opisujoč posamezne razvojne stopnje procesa, kakor si sledijo od vložitve tožbe dalje, zlasti praktiku, ki se po zakonu samem še ne spozna prav trdno, veliko prednosti, posebno še možnost hitrega razgledanja. V tem pogledu bo knjiga kakor nalašč za uvod v postopek v krajinah, ki jim je ta nov. Na drugi strani pa je tudi res, da ima odložitev nekaterih splošnih ustanov postopka za posledico, da so te deloma vendar obravnavane na mestih, kamr ne spadajo, n. pr. o sodiščih, pristojnih za reševanje rekurzov (str. 317.), da se ni bilo moči povsem izogniti ponavljanju (zlasti pri obrazcih) ali da so te ustanove vendarle deloma obravnavane, čeprav po svojem bistvu še niso bile razložene, n. pr. govcr o prekinutvi in počivanju postopka zgolj na višjih stopnjah (str. 278.), o varščini za pravdne stroške na prizivni stopnji (str. 281.). No, ko bo izdan še drugi zvezek, bo slednji očitek odpravljen.

Priročnik ni kratek oris osnovnih načel, marveč precej na široko razpleten sistem, ki se osobito ne ogiba tudi spornim vprašanjem, kakor so se pojavila v praksi. V razmotrivanju o avtorjevih odločitvah o teh spornih vprašanjih, ki jih je polno v grajanskem postopniku, se ni spuščati. Avtor je povsod podkreпил, zakaj se je odločil na eno in ne na drugo stran. Opozoriti je le na dvoje, troje netočnosti, ki so se navzlic skrbnemu pregledu v knjigo vtihotapile. Relativnega obveznega zastopanja po od-

vetnikih novi zakon ne pozna več. Tako pravilno tudi Werk na str. 91., 141., 190., napačno, očitno pod vplivom avstrijskega zakona pa na str. 29., 44. in 87. Odst. 1. § 445. le strankam ne daje posebnega pravnega sredstva zoper odločbo o tem, ali je priča upravičeno odrekla, pričati ali priseči ali odgovoriti na vprašanje, priča ga ima pa takoj, kar naglaša tudi na kraju knjige pridano obrazložjenje (nasprotno str. 161.). Pravilno navaja knjiga tudi na str. 18., 141. in 148., katere dokazila sme sodnik uradoma, brez strankinega predloga izvesti, odstopa pa od izraženega na str. 139. in 380. Preveč na kratko stoji na str. 68., da pri prostem sosporništvu ni nasledstva v pravdi. To je tudi glede izpadlih prostih sospornikov, a pravda glede ostalih sospornikov se zbog ne tega ne prekinja. Motiti utegne tudi, da je moč pooblaščen, zastopati ženo brez pooblastila, kadar upravlja njeno prosto imovino (str. 83.). To bo veljalo le za primere, kadar sme upravnik sploh sam voditi pravdo. Pri naštevanju pravnopomočnih pogodb (str. 195.) bi bilo vsaj omeniti tudi še zadevne pogodbe z Bolgarijo, Češkoslovaško in Madžarsko.

Vse omenjeno so le malenkosti nasproti vrlinam velikega Werkovega dela. Omenjena je že bila ena prednost te knjige, namreč njen praktični sestav. Novincem se z njeno pomočjo ne bo težko znajti v novem postopniku, posebno, ko je umel avtor združiti vzgledno oblikovana teoretska razmotrivanja srečno s praktičnimi primeri. Navesti je poleg tega osobito še, da je posvetil avtor mnogo pozornosti vodilnim načelom grajanskega postopnika, ki v prvi vrsti kažejo razliko in napredek nasproti nekaterim dosedanjim zastarelim procesom. Nazorno podajanje teh načel, zlasti tudi na raznih mestih knjige krepko podarjanje čvrstega pravnega vodstva je najboljši uvod v novi postopnik. Ta poglavja zaslužijo tudi v starih pokrajinah civilnega postopnika poglobljene pozornosti. Dasi se knjiga izdaja za delo praktika za prakso, navaja vendar na vseh važnih mestih in zlasti pri spornih vprašanih vso literaturo najvažnejših procesnih del, prav posebno pa še tudi judikaturu. To nakazivanje v zvezi s pridanim obrazloženjem zakonskega načrta nudi najboljšo podlago za nadaljnje poglobljanje v nauk o postopku. Še posebno je pohvaliti jezik in slog te knjige. Pisana je tako čisto in lahko razumljivo, da se bo priljubila brez dvoma vsakemu čitatelju. Lepa in prikupna je tudi tiskarniška oprema.

Knjiga je torej izpolnila naše pričakovanje; naj ji sledi skoro drugi zvezek!

Dr. R. Sajovic.

Dr. Mirković Mijo: Spoljna trgovinska politika. Beograd. Izdavačka knjižara Gece Kona. 1932. Str. 179.

To simpatično novo publikacijo dr. Mirkovića bodo pozdravili osobito akademiki na juridičnih fakultetah in višjih gospodarskih šolah, ravno tako pa tudi vsi izobraženci, ki bi se radi informirali o sedanjem stanju trgovinskopolitične problematike. V jugoslovenski gospodarsko-politični literaturi kljub opetovanim poskusom nimamo spisa, ki bi mogel ustreči bolje enim kakor drugim.

Naj nikogar ne straši, da obsega spis le 179 strani; na njih je mogoče o trgovinski politiki mnogo povedati, vsaj vse, kar je bistvenega, če ume pisatelj, kakor g. Mirković, osnovne prvine kratko in jedrnato formulirati in izsledke primerno zgoščene razporediti po srečno načlenjenih poglavjih, zaglavjih in oddelkih. Ugovor, da mora tak spis

zaradi razmeroma male obsežnosti izgledati preveč enciklopedično, ne drži; tega znaka se ne iznebi tudi petkrat obširnejši spis, ker je snov izredno obsežna, trgovinsko-politične metode in sredstva pa tako mnogolična, da je treba omejevanja po vseh plateh, ako naj spis preveč ne nabrekne. Sicer pa velja danes to za spise vseh strok; ako niso čisto teoretični, so enciklopedični vsi.

Avtor je razporedil snov tako, da govori v prvem delu o predmetih mednarodnega gospodarskega prometa, o njegovem učinkovanju na ustvarjanje narodnega blagostanja ter o plačilni bilanci; v drugem delu obravnava trgovinsko-politične sisteme, v tretjem cilje in idejne pravce, v četrtem pa sredstva. Da bi v kratkem poročilu načel kakšno podrobno kritiko posameznih pisateljevih trditev, ne obeta ne bravcu ne avtorju bog zna kaj haska. Saj je na področju trgovinske politike toliko tez, kolikor subjektivističnih pogledov na svet, in toliko učenih kontroverz, kolikorkrat se je moči zmotiti o konkretni primernosti posameznega sredstva. Genus proximum pojma trgovinske politike je pač politika, ne pa gospodarska tehnika.

Dr. Mirkovićevo delo, ki se odlikuje tudi s preprostim, jasnim prednašanjem, se bo prikupilo še zategadelj, ker zna pisatelj široke komplekse problemov, kakor so n. pr. oni o carinski zaščiti in njeni tehniki, o administrativnem protekcionizmu, o mednarodnem glavničnem prometu, o trgovinskih pogodbah, uvoznih monopolih i. dr. prikazati iz primerne perspektive, tako da se glavne črte ostro izrazijo ter jasno vtisnejo čitatelju v spomin, ne da bi zatemnjevala podobe vsota detajlov. To zahteva precej discipline, kajti komplicirana narava omenjenih tvarin zavaja kaj rada h gostobesednim razmotrivanjem. V dobro je knjigi nadalje še šteti, da prikazuje ob koncu posameznih oddelkov stanje in razvojne pravce jugoslovanske trgovinske politike. Tvarino ponazorujejo srečno izbrani statistični podatki; pa ti so porazdeljeni med besedilom zmerno in vešče, tako da ne bodo motili bravca, ki ni vaje razbirati vsebine statističnih tablic.

Skratka: Mirkovićevo delo pomeni velik napredek v primeri z učbeniki o trgovinski politiki, kakor ste jih bili vajeni dve generaciji našega razumništva, one, ki se nahaja zdaj v »najboljših«, in druge, ki se nahaja v še boljših letih.

Albin Ogris.

Bettiol Giuseppe: L'efficacia della consuetudine nel diritto penale, Milano 1931. Società editrice »Vita e pensiero«; VI+56. Cena 5 lir.

To delo je izšlo kot 32. zvezek publikacij milanske katoliške univerze in ga prikazemo zato, ker se nam zdi problem, ki je tu obravnavan, tudi za nas zelo važen. Vajeni smo namreč, da naša književnost prehaja glede vprašanja učinkovitosti običajev v kazenskem pravu prsto na dnevni red, češ, saj velja nullum crimen, nulla poena sine lege. To načelo je tudi v naši ustavi zasidrano. Ali baš najnovejša zakonodaja iz kazenskega prava kaže precej torišč, kjer si moramo biti na čistem, gre-li navadam ali običajem poleg zapisanega prava vendar nekaj pomena, z drugimi besedami, ali more nastati iz vednih običajev tudi običajno pravo. Če govori naš kazenski zakonik o oceni po svobodnem prepričanju; če ustanavlja pojme iz običajnega dela, ki pomenijo neko vrednotenje določenega obsega, n. pr. prekoračenje silobrana, skrajna sila, neznatnost primera itd., če slednjič posebni del kazenskega

zakonika govori o razžalitvi (»uvredi«), ne da bi pojem definiral; — v vseh teh primerih moremo govoriti o neki splošno veljajoči rabi pojmov, ki ni nič drugega nego uporaba za uporabo, navada za navado, a utegne postati slednjič predpis po običajnem pravu. Pisatelj Bettiol hodi po še širših potih. Pričenja svoja razmotrivanja z naukom o navadah vobče; preiskuje razmerje med navadami in zapisanim zakonom; ustanavlja, da je treba drugače kakor v privatnem pravu — razpravljati v javnem pravu, zlasti pa kazenskem, o tem, ali se navada udeje stvuje tam, kjer bi javni činitelji in sodniki hoteli zadeti s sankcijo kaznivo delo, ki ni v zapisanem zakonu zabranjeno, ali hoteli ga odtegniti imperativu norme v danem primeru, ali pa hoteli utemeljiti dopustnost nekega človeškega zadržanja v izjemnih prilikah (str. 10.). Na teh osnovnih vidikih razpravlja pisatelj o običaju kot ustvaritelju kazenskopravne norme. Zlasti se bavi tu z Rittlerjem, ki je izklesal značilni izraz »*tatbestandbildende Kraft*« običaja. Bettiol ga po pravici proglašja za »*il più vivace e convinto assertore della vitalità della consuetudine penale*«. Posledek Bettiolovih izvajanj pa je, po našem mnenju pravilno, negativen. Običaji, pridaja pisatelj, smejo samo pomagati pri razlagi zapisanega zakona; tu bi se moglo govoriti o socialnih ali tolmačevalnih običajih k zapisanemu zakonu. V nadaljnjem poglavju naznanjene monografije razpravlja o običaju kot izpolnjevalcu kazenskega prava. Bettiol kaže izrečno na izjemno stališče ruskega sovjetskega kazenskega zakonika, ki dopušča analogno kaznovanje dejanj, ki so socialno nevarna, pa se ne nahajajo v kodeksu; dalje razpravlja o določbi osnutka za kazenski zakonik v Nemčiji iz l. 1925, kjer se prepušča sodniku preskušnja odredb pravnega reda, ki se tičejo opravičbe v konkretnem primeru. Zaključuje, da običaj praviloma ne sme biti upoštevan *contra legem*, če pa nastopa »*sotto la veste di praeter legem*«, bi utegnil izpolniti vrzeli v zakonu. V zadnjem poglavju je govora o razveljavni moči običaja, po katerem se je uporabljanje kazenskopravne norme opustilo. Zaključek je zopet popolnoma negativen.

Kakor je iz tesnega okvira tega naznanila razvidno, se giblje Bettiol povsem v pravcu, ki je takrekoč občna last sodobne kriminalnopravne vede. Vrline njegovih znanstvenih raziskavanj pa vidimo zlasti v obširnem in podrobnem upoštevanju modernih avtorjev in zakonskih osnutkov, ki se dotikajo vprašanj o problemu pomena običajnega prava. Lahko pa bi bil avtor, če bi bil hotel predmet izčrpno obdelati, posegel po vprašanjih iz praktičnega pravosodja, katerih smo se uvodoma a brzo roko doteknili.

Dr. Metod Dolenc.

Dosedanja literatura o naših novih zakonih o menici in o čeku.

O teh zakonih se je razvila v kratkem času razmerno bogata literatura, o kateri Slovenski Pravniki doslej ni poročal izvzemši ocene o knjigah Kramerja »Menice, menični protesti in drugo«, dr. Pavloviča »Osnovi meničnog prava i komentar novog meničnog zakona« in o mojem delu »Menični zakon in čekovni zakon«. (Sl. Pravniki 1930 str. 240, 1931 str. 42 in 136). V tem komentarju sem se natančneje pobavil z onimi deli, ki so mi prišla v roko do jeseni l. 1929 (dr. Bartoš »Menični zakon i čekovni zakon«, dr. Čimić »Mjenični zakon«, dr. Stražnický »Tumač zakona o mjenici«, dr. Vrbanić »Mjenično pravo« in »Čekovno pravo«). Ne bo, upam, odveč, da za čitatelje »Pravnikov« vsaj v glavnih

obrisih navedem dela o meničnem in čekovnem pravu, ki so izšla ali s katerimi sem se seznanil pozneje.

1. Dr. Čimić Ernest: »Mjenični i čekovni zakon« (drugo popunjeno izdanje v zbirki »Zakoni Kraljevine Jugoslavije«, »Obnova«, Zagreb 1930), str. XVI — 314, cena 80 Din.). Brez dvoma je dobro priporočilo, da je bila po preteku 15 mesecev potrebna nova izdaja, o kateri pisec preskromno pravi, da je samo popunjena. K vsakemu zakonu je pisec dodal uvod, v katerem razlaga osnovne pojme meničnega in čekovnega prava, zgodovino menice in čeka in zakonodaje o njih in navaja najvažnejšo literaturo. S tem naj se knjiga usposobi tudi za učenik. Dodani so zakoni in uredbe o praznikih, protestnem registru in določbe novega c. p. p. o meničnem (čekovnem) postopanju, nekaj obrazcev menic in čekov, protesta in povratnega računa, izčrpno stvarno kazalo k vsakemu obeh zakonov. Pisec ne navaja na posameznih mestih nasprotnih mnenj drugih avtorjev, pač pa so navedene sodbe stola sedmorice k prejšnjemu hrv. og. meničnemu zakonu (novih v času, ko je izšla druga izdaja, še ni bilo). Razlaga je vobče dobra, jako nazorna, jezik tudi za Slovence prav lahko razumljiv. V podrobnostih bi se dalo včasih kaj prigovarjati; škoda je, da niso popravljene nekatere trditve prve izdaje, glede katerih nepravilnosti skoro ne more biti dvoma, tako da treba misliti na redakcijske hibe; marsikaj je pa popravljeno napram prvi izdaji.

2. Dr. Deželić Stanko: »Menično pravo« (Beograd, Geca Kon, 1930, str. 127, cena 25 Din.). Knjiga je namenjena trgovskim akademijam, za katere je pisec že l. 1923 izdal učbenik meničnega prava. Merilo učbenika za trgovinske srednje šole z znanstvenega vidika ne more biti prestrogo, kritičnih razmatranj v njem ne pričakujemo, prav tako ne ožje zveze z obćim državljanskim in trgovinskim pravom. Točnost v izražanju, lahka umljivost in zlasti čim večja zanesljivost glede skladnosti izvajanj z zakonskim besedilom je glavno. Kajti od praktikov nepravnikov, kakor se vzgajajo v trgovskih šolah, redno ni niti pričakovati niti zahtevati, da besedilo učbenika motre z zakonom v roki. Ne da bi hotel rešavati vprašanje, ali je sploh dobro, srednješolcem dati v roke komentar mesto sistema — dobre strani ima tudi to — moram žal ugotoviti, da knjiga v podrobnostih, zlasti glede skladnosti izvajanj z besedilom zakona, izziva dokaj prigovorov. Naj opozorim samo na par stvari. Pisec (str. 9) trdi, s pozivom na § 115, da je novi menični zakon dobil obvezno moč s promulgacijo, pri § 115 pa priznava enoletno *vacatio legis*. »Mjenica ima biti napisana tintom« (str. 12). »Nevaljana je mjenica bez imena remitenta. (Takva se mjenica zove blanko-mjenica.)« (Pravilno na str. 42): »Jedini je slučaj, da je mjenica donositeljna isprava, kada je providjena blanko indosamentom« (str. 16). »Dospjeće... mora biti... tačno odredjenim danom ustanovljeno« (kaj pa vpoglednica? str. 17). Primer na strani 26 ne ustreza razlagi — vobče pa so primeri prav dobro sestavljeni. Klavzula »bez obveze može se staviti i u blanko indosament« (res je), »te će svaki indosant mjenice s ovakvim indosamentom biti oslobođen svake mjenične obveze« (popolnoma krivo, str. 38). Na strani 52 trditev, da ima akceptant menično tožbo zoper trasanta, na strani 53 pa, pravilna, nasprotna. Da bi protest zbog neakceptiranja »imel mesta« samo pri menicah, ki se morajo predložiti radi sprejema, je povsem krivo (str. 64). Krivo je, da bi moral imetnik radi regresa pred

dospetkom najprej pozvati naslovljenca za silo, naj menico sprejme (str. 78). Pri § 73 je rečeno, da se »isto činjenje zahteva od više lica: ako ima više akceptanata, trasanata, avalista, akceptanata na čast (str. 98, kdaj se pa protest dela pri trasantih in avalistih?) Pri § 77 odst. 1: Izjava (nadmestni protest) može biti stavljena na menicu. (str. 100, mora!). Z definicijo zastavne pravice na str. 105, pa tudi z nekaterimi drugimi ekskurzi civilisti ne bodo povsem zadovoljni. Izbral sem samo par primerov, nepravilnosti je mnogo več. Ako se knjiga rabi na trgovskih šolah v naši banovini — in skoro gotovo se rabi, ker Kudrova dokaj boljša knjiga še ni predelana po novem zakonu — jo morajo predavatelji dobro primerjati z drugimi deli, tudi zato, ker ima precej, deloma prav motečih tiskovnih napak, ki niso vse popravljene.

3. Dr. Deželić Stanko: Čekovno pravo (Beograd, Geca Kon, 1930; str. 105, cena 20 Din). Delo je urejeno kakor istega pisca »Menično pravo«, ni pa naglašeno, da je namenjeno trgčevskim akademijam. Pisec daje zgodovino čeka in žirovnega prometa, razlaga njihov pomen in tolmači osnovne pojme, potem pa komentira besedilo zakona. Kar je rečeno o »Meničnem pravu«, velja več ali manj tudi za to delo, vendar je v njem manj pozitivnih napak. Opozorim naj samo na tolmačenje § 17., po katerem — namreč tolmačenju — ni jasno, ali se prekrižani ček more vnovčiti samo v kakki banki, ali ga more vnovčiti samo kakaa banka (str. 38). »Avalist može jamčiti za trasanta, indosanta kao što i za kojeg od ostalih čekovnih obveznika« (str. 57, kdo bi ti bili? K večjemu drug avalist!).

4. Gospavić Obrad: »Osnovi meničnog prava« (Beograd, Geca Kon, 1929; str. 168, cena 30 Din). Knjiga je odobrena kot učbenik na trgovskih akademijah in šolah, spisana je kot sistem. Sistemu samemu ni prigovarjati, dasi se čudno sliši, da se menična sposobnost obravnava v delu o »subjektivnem meničnem pravu«, dikcija je lahko razumljiva, obrazcev je mnogo, volbče — pa ne vsi — so dobri. Brez znatnih napak v poedinostih tudi ta knjiga ni. Menica je razložena kot dokazna listina (str. 7), seveda to učenje ni vzdržano. Krivo je, da bi mogla aval dati samo oseba, ki še ni v menični zavezi (str. 28, boljše str. 103, 104), prav tako krivo, da se mora indosament napisati na hrbtu menice (str. 31, 75, 76). Mešata se teorija enostranega akta (str. 23) in pogodbeni teorija (str. 31, 32, 33, 39), osnovno vprašanje je pa, koliko je teoretiziranje v učbeniku za srednje šole potrebno. Pasivne menične sposobnosti pisec ne priznava osebam, ki so na kazni robijske ali zatočenja, gluho nemim, ki ne znajo pisati (str. 38, 39). V definiciji slepega indosamenta (str. 77) je protislovje; prenos na podstavi slepega indosamenta in izpolnitev takega indosamenta je krivo razložena (str. 78). Da pisec popolni indosament veže s pojmom lastninske pravice na listini, je pač ostanek francskega sistema prejšnjega srbskega meničnega (trg.) zakonika. Zgrešeno je, kar pisec uči o honoratu (str. 98, t. 336), o intervencijskem protestu (str. 100, t. 344), o zavezi akceptanta za čast (str. 101 t. 349). Da »aval« na posebni listini ne bi imel nikakršnega pravnega pomena, je pač prestrogo. Da bi menica na 15 dni po vpogledu, ki se je datiral s 1. marcem, dospela 15. marca, ni res (str. 108), prav tako ne, da bi oddnevica, na tri in pol meseca izdana dne 1. maja, dospela 15. avgusta. Primeri krivega učenja bi se dali jako pomnožiti,

poleg tega je mnogo nejasnega, niti slog ni tako dober, kakor je sicer navadno v knjigah na srbskem jeziku, tiskovne greške niso popravljene, stvarnega kazala ni. Tudi ta knjiga bi bila potrebna temeljitega popravila, preden bi smela služiti za učbenik na trgovskih šolah.

5. Gospavić Obrad: Čekovno pravo Kraljevine Jugoslavije (Beograd, Geca Kon, 1931, str. 135, cena 30 Din). Tudi ta knjiga je odobrena kot pomočni učbenik na srednjih trgovskih šolah in akademijah. Sistem je dober, slog lahek, obrazci s prav malimi izjemami dobri. V poedinostih ima knjiga sicer manj napak kakor »Osnovi meničnog prava« istega pisatelja, vendar velja tudi zanjo, da bi trebalo popravil, preden bi smela služiti kot učbenik. Naj opozorim samo na par važnejših, povsem jasnih. Trditev, da je ček, v katerem je dospelost določena drugače nego z vpogledom, plačljiv ob vpogledu (str. 10), nasprotuje § 11 odst. 2; pravilno str. 75. Prav tako je trditev, da se nominativni ček »po pravilu« ne more indosirati, v nasprotju s § 7 (str. 18, pravilno str. 55, 56). Preveč je pač rečeno, da mora biti čekovno pokritje baš nivec (str. 36, 37); netočno je tudi, da more biti čekovni trasat samo banka ali novčni zavod, katerih firma je registrovana pri sodišču (str. 38). Res ni, da bi se indosament smel napisati samo na hrbtu (str. 57). Na str. 63 je kot povratni označen indosament osebi, ki je že bila v čekovni zavezi, kot taka oseba je naveden tudi trasat. Preveč je rečeno, da so črtani indosamenti nični (str. 64), premalo, da ni zakonit imetnik čeka oni, ki ga je pridobil »nesavesno«, »koji je zlonamerno hteo oštetiti nekog čekovnog povericca« (str. 65, kaj pa velika nemarnost?). Aval na hrbtu imetniškega čeka ni omenjen, prav tako ne 60-dnevni prezentacijski rok, kakor tudi ne, koga treba pri imetniškem čeku obvestiti o nastopu višje sile. Kam naj se dene stavek: »Za sopstvenika čeka smatra se svaki indosatar koji ima u svojim rukama ček, dok se protivno ne dokaže« (str. 79, na drugem mestu bolje). Imetniku čeka daje pisatelj na voljo, da plačilo potrdi na čeku ali s posebno pobotnico (str. 80). Precej zmeden je nauk o prečrtanem čeku (str. 81), o opozivu (str. 89, 90) in o tožbi zoper trasata, ki je dobil pokritje, »pa ni hotel plačati« (str. 103). Razmerje med tožbo iz osnovnega posla in obogatitveno tožbo ni dobro pojasnjeno (str. 114, 115). Stvarnega kazala ni.

6. Dr. Janković Dragutin: Komentar Meničnog zakona i zakona o čeku (Beograd, Geca Kon, 1930, str. IV+253, cena 80 Din). Pisec omenja v uvodu, da je posebno pažnjo posvetil zakonu o čeku. To se vidi tudi samemu delu, kajti komentar k čekovnemu zakonu je znatno boljši od komentarja k meničnemu zakonu. Razlog pač ni samo ta, da ga je pisec delal pazljiveje, kajti tudi iz komentarja k meničnemu zakonu se vidi, da si je pisec mnogo prizadeval, nego, po mojem mnenju, glavno to, da je bil pisec glede meničnega zakona, deloma zavestno, deloma podzavestno, pod vplivom in v spenah prejšnjega srbskega meničnega prava. Saj se iz uvoda vidi, da pisec novi zakon kritikuje s stališča francoskega sistema meničnega prava, in povsem prirodno je, da ga potem tudi razlaga raz to stališče. Ne da bi se spuščal v temeljno vprašanje, kateri sistem je boljši, zanimivo je vendar, da tudi ženevska konferenca ni bistveno odstopila od haškega reševanja, ki je po sistemu brez dvoma bližji germanskemu nego francoskemu sistemu. Morali se bomo torej vsi sprijazniti z misljo, da na evropskem kontinentu prevla-

duje germanski sistem, kakor je že prej prevladoval v naši kraljevini in kakor se je že prej poznal v nekaterih določbah srbskega meničnega (trg.) zakonika. Ne bomo se pa, dosledno, mogli sprijazniti s piševo trditvijo, da unifikacija meničnega in čekovnega prava ne more postati internacionalizacija. Res je stvarna internacionalizacija odvisna od mnogih činiteljev, ki se ne dajo urediti niti meddržavno niti z domačimi zakoni, tako da se bodo po vsebini enaki zakoni v vsaki državi — tudi zaradi ostalih neizenačenih zakonov — uporabljali različno, toda vendar bo ob vsebinsko enakih zakonih takih razlik neprimerno manj nego jih je sedaj, tako da je izenačevanje vsaj prometnih zakonov brez dvoma silno koristno. Še več bi bilo seveda doseženo, ako bi se moglo za izenačene zakone ustanoviti meddržavno vrhovno »sodišče«, ki bi dajalo v spornih vprašanjih vsaj smernice za rešitev. To je pač ideal bodočnosti, ampak stremljenje za izenačenjem prometnih zakonov je danes že tako jasno, da bo pisec s svojim naziranjem ostal v manjšini. Saj niti dosleden ni, ko zagovarja unifikacijo v isti državi, dasi so gospodarske prilike v raznih predelih iste države v trenutku, ko zakon nastane, lahko različnejše negoli v raznih državah.

Knjiga vsebuje celo vrsto jako dobrih, celo finih misli, vendar pa tudi nekaj očitih nepravilnosti. Nekatere, najvažnejše, naj omenim, ne spuščajoč se tu v sporna vprašanja. Sam menični zakon ne zahteva overjenega pooblastila za prevzemanje meničnih zavez, razen po § 98., pisec to zahteva splošno (str. 3), nejasno str. 12. Ni res, da bi se menica, iz katere se ne more točno videti dospeltek, smatrala za vpoglednico (str. 5). Povsem krivo je, da bi pri trati na lastni ukaz šele indosament proizvel »dejstvo menice« (str. 6). Netočna je razlaga domicila in plačilnega mesta (str. 8, 9), sicer je pa to res eno najslabših mest odredb haškega reglemena in našega zakona. Refleks francoskega prava je trditev, da indosament prenaša lastnino menice, naš zakon stvarnopravnega vprašanja ne ureja (str. 15). Indosament na akceptanta pomeni ugasnitev vsled konfuzije pač šele o dospeltku, ne pa takoj (str. 16). Indosiranje cele menične vsote več osebam ne pomeni delnega indosamenta, pisec trdi nasprotno (str. 17). Dokaj nerazumljivo in pomanjkljivo je tolmačenje § 16. odst. 2. Nabranjanje primerov, v katerih trasat more odbiti akcept, zavaja v zmoto, kakor da bi ne nastopile iste posledice, če se akcept odbije iz drugih razlogov ali sploh brez razloga (str. 30, refleks francoske teorije o prviziji?). Krivo je, da menica vpoglednica ne more biti akceptirana (str. 31). Radoveden bi bil, kako bi pisec utemeljil svojo trditev (str. 50), da se menica radi plačila predloži — z istim učinkom — lahko akceptantu ali njegovemu avalistu! Da bi bila intervencija menična negotiorum gestio (str. 74), za pozvano intervencijo gotovo ne velja, prav tako ne, da bi zadostoval akcept za čast, zapisan v protestu (str. 76), sploh je v nauku o intervenciji marsikaj netočnega. Zakaj bi se smeli delati prepisi samo, če je menica izdana v enem izvodu (str. 89)? Kako je v skladu z zakonom trditev, da zastaranje prekinja »prebijanje duga, protivtrazbina —« (str. 104), razen seveda če se uveljavlja s tožbo ali z vmesnim predlogom v pravdi? Da bi se na osnovi amortizacijskega odloka moglo zahtevati plačilo od hranitelja v akcept poslanega izvoda (str. 118)? Zakaj? Ne velja, da bi smel imetnik čeka po analogiji § 16. odst. 2 m. z. naznačiti plačilni kraj, ki ni razviden iz čeka, kajti § 23.

št. 1 izključuje uporabo § 16. odst. 2 pri čeku. Z definicijo aktivne čekovne sposobnosti kot sposobnosti staviti podpis na ček se bo težko sprijazniti (str. 148). Da kreditna zadruga ni trgovec, ne velja v vsej kraljevini (str. 153). Da imetnik čeka ni dolžan sprejeti delnega plačila, je res, toda dostavek »ali ček vredi za onoliko koliko je pokriven« pač ne velja. Trditev, da je »nominativni« ček (na ime) neprenosen (str. 159), se ne da vzdržati (§ 7 čz), in prav tako ne, da se ček po naredbi »ne glasi v korist označenog lica, več po naredbi njegovej, a u korist lica, koje ono označi« (str. 159, drugače st. 164). Pisec trdi, da velja za nezapisan indosament, ki je zavisen od pogoja (str. 166), zakon določa, da velja za nezapisan pogoj! Nerazumljivo je, zakaj pisec imetniku čeka v regresu ne priznava obresti, pač pa indosantu (str. 188), in zakaj sploh ne priznava provizije; iz tega, da je v § 23. t. 7. č. z. citiran samo § 47. odst. 1 in 3 m. z., to pač ne sledi. Prav tako je na osnovi našega zakona — ne morda po francoskem pravu — krivo, da ima imetnik tožbo zoper trasata, če ta ima pokritje, pa brez zakonskega razloga odbije plačilo, že celo pa to ne more biti actio mandati directa, kajti trasatu naloga ni dati imetnik nego trasant (str. 190, 191). Navzlic tem hibam, ki jih ni težko najti, treba Jovanovićevo knjigo toplo priporočati tudi pravnikom našega pravnega področja, posebno onim, ki imajo posla pred sodišči v bivši kraljevini Srbiji, kajti verjetno je, da pisec očituje, kako nova zakona gledajo tudi drugi pravniki onega pravnega področja; poleg tega pa knjiga vsebuje, kakor že rečeno, mnogo jako dobrih misli. Dodano je izčrpno stvarno kazalo.

7. Dr. Mišić Dušan: Čekovno pravo, praksa, teorija, zakonodavstvo (Beograd, 1931, Geca Kon, str. 192, cena 40 Din.). Knjiga je razdeljena na pet delov: 1. uvod u čekovno pravo (pojem, pravna природа, zgodovina, gospodarska korist, oblike, čekovna sposobnost); 2. izdajanje čeka (zakonska definicija, pokritje, sankcije, pristavki na čeku); 3. pribavljanje in prenos čeka (način pribavljanja, pravni učinki indosamenta, odgovornost, opoziv, prenos lastnine na čekovnem pokritju); 4. plačilo čeka (rok, oblika, pravna veljavnost, odgovornost, neplačilo, izterjava po rednem civilnem postopku, zastavna in retencijska pravica); 5. prenehanje čekovnih pravic in obvez. Knjiga je, kakor je pravilno naglasil Bartoš v »Arhivu« (1931/I, str. 86), pisana bolj z gospodarskega kakor pravnega stališča, je jako dobro in kritično sestavljena in vsega priporočila vredna; hiba je, da se, kakor je naglasil že Bartoš, ozira skoro le na francosko in angleško, ne pa tudi na nemško literaturo. Ta enostranost je pač tudi vzrok včasih neupravičeno ostre kritike našega zakona. Ker moram vobče pritrčiti Bartošu, naj omenim le par pogrешkov zoper pozitivni zakon, ki jih Bartoš ni omenil. Pisec odreja osebam, obsojenim na kazen robije in zatočenja na osnovi § 17. kaz. zak., čekovno sposobnost, l. 1931 pa je že veljal novi kaz. zakonik, ki te določbe nima (str. 48). Izvajanjem o sankcijah zoper izdajo nepokritega čeka (str. 77 sl.) pač ne bo mogoče pritrčiti, kritika zakona je neupravičeno stroga, zdi se, kakor da pisec ni pravilno razumel posebnih določb in zveze med njimi (gl. zlasti str. 83—85). Indosament se pač ne more dati samo s pečatom (str. 100). Nepravilno je, da naše pravo ne pozna (trgovinskih) listin po naredbi (str. 103), to l. 1931. ni več veljalo niti za srbijansko pravno področje (skladiščnica!), in pristati ne bo mo-

goče (str. 115), da trasant, čigar podpis je ponarejen, ostane v obvezi, če je ponaređitev omogočil s svojo nemarnostjo itd.; odgovoren je za škodo (§ 23 t. 10 č. z.). Krivo je, da klavzuli »brez zaveze« in »ne na ukaz« imata isti pravni učinek (str. 113). Prav tako ni pravilno (str. 164), da bi moralo ime protestata pri čeku na ukaz biti istovetno z imenom katerega od indosantov ali čekovnih dolžnikov; protest radi plačila se vendar dela zoper trasata, seveda se pa od njega ne more zahtevati regresnega plačila (str. 171), zdi se kakor da je piscu protestat isto kar regresni zavezanec. V kritiki § 22. je pisec prezrl zlasti, da ček more biti dan in sprejet namesto plačila (str. 176). Knjiga žal nima stvarnega kazala.

8. Nestorović D. B.: Menično pravo za učenike trgovačkih škola (Beograd, 1929, Beogradska trgovačka mladina, 91 str., cena 30 Din). Knjiga je izšla v 4. izdaji na temelju novega meničnega zakona. Prirejena je za dva tečaja, ker se menično pravo v šolah Trgovačke omladine uči v dveh tečajih; v prvem se obravnavajo na kratko osnovni pojmi, v drugem je okvir širji, nauk globlji. Tako se seveda marsikaj ponavlja, kar didaktično brez dvoma ni krivo, v knjigi pa je kolikor toliko opasno zbog mogočih nasprotij, zlasti navideznih, ki pa prav tako motijo učenca. Pisatelj je svojo nalogo rešil sistematski in pedagoški jako dobro. Knjiga je pisana izredno pregledno, nazorno, lahko umljivo. Predavateljem na naših trgovskih šolah bi zlasti priporočal, da prečitajo poslednje p. glave: »kako treba predavati menično pravo u školama trgovačkih omladina«; mislim, da bi našli v njem precej koristnih misli. V podrobnostih knjiga žal ni brez hib. Predvsem mnogi vzorci ne ustrezajo, ker so prirojeni po novem zakonu, datumi pa segajo v čas starega zakona, tako da bi marsikatera »menica« ne bila veljavna; poleg tega je precej tiskovnih napak nepopravljenih.

Od važnejših stvarnih napak naj omenim naslednje: Pojem domicila in plačilnega mesta nista strogo ločena (str. 10). Trditev, da menična kopija zadostuje za protest, če je izgubljen izvirnik, je pač preširoka (str. 17, v. § 91 m. z.). Kar je na str. 18. rečeno o overavanju pooblastil, velja samo za pooblastila nepismenih oseb, ne pa splošno. Klavzula »po naredbi« danes ni bistvena, bila je po prejšnjem srbskem pravu (str. 20). Podpisal ne bi trditve, da pri nas veljajo samo menice na uradnih golica (str. 31). Preširoka je trditev, da trasat pred akceptom ni niti civilno-pravno zavezan (str. 39, komu?). Da bi bil »pravi ili svojinski« indosament samo oni, po katerem se menica prenese »pod jemstvom, da će menica biti o roku isplaćena«, pač ne stoji (str. 43, kaj pa klavzula »brez zaveze«, prav str. 45), prav tako ni res, da bi po sedanjem zakonu indosament moral biti datiran (str. 44). Da bi bil akcept za čast mogoč brez protesta, je preveč rečeno, samo intervencijskega protesta ni treba (str. 48). Dvomi, da bi sam podpis avalista poleg imena drugega meničnega zavezanca zadostoval, da se obrezuspeši propis § 30., odst. 4. m. z. (str. 49); gotovo pa ne velja, da bi se mogel protest zbog odbitega akcepta dvigniti še prvi dan po preteku roka, ki je v menici določen za predložitev v akcept (str. 53, le v primeru § 23. m. z.), sploh je nauk o protestu precej netčen. Iz prejšnjih izdaj knjig je — poleg marsičesa drugega — ostala običajnica (str. 55).

M. Škerlj.

(Konec prih.)

Žmave Andrej: Vinski zakon in kletarski vedež. Samozaložba. Maribor. 1932. Str. 176. Cena 50 Din.

Za praktične pravnike naj naznamo to knjigo. V njej najdemo besedilo zakona o »vinu« s pojasnili, ki opozarjajo zlasti na določbe pravilnika, ki je sledil zakonu, pa tudi še na druge strani te snovi. Slovenski komentar zakona o vinu bo nudil primerne opore za presojo določb tehnične narave. Določbe o kaznih in postopku pred sodiščem in pred občinim upravnim oblastvom prve stopnje niso komentirane, dasi bi bilo to zlasti za laike zelo priporočljivo. Morda bo kmalu druga izdaja potrebna, pa bi bilo dobro, da se tudi to delo opravi. Skoraj polovica knjige prinaša poljudno pisane razprave iz peresa istega pisatelja, ki jih je že drugod priobčil. Spričo slovesa, ki ga uživa **Andrej Žmave** v strokovnjaških krogih, bo tudi »kletarski vedež« marsikateremu pravniku zanimivo štivo.

Dr. M. D.

Dr. Marković Živan: Sreske bolnice. Zagreb. 1932. Str. 55.

Dr. Dolenc Metod: Die neuesten Änderungen in den strafrechtlichen Gesetzen Jugoslawiens. Posebni odtisk iz »Zeitschrift für Ostrecht«. Berlin. 1932. Str. 427—432.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv za pravne i društvene nauke. **XLI. št. 5:** Perić Ž.: O stečenim pravima invalida; Bilimović A.: Veza između žetvenog prinosa i izvoza pšenice i kukuruza; Solovjev A.: O Karađordevom zakoniku; Jovanović A.: Problem dizanja cena na nivo iz 1929 godine. — **Arhiv, XLI. št. 6:** Jovanović II.: Iz nemačkog činovničkog i izbornog prava; Bilimović A.: Veza između žetvenog prinosa i izvoza pšenice i kukuruza; Danić O.: O pojmu sudske vlasti; Milanović M.: Istovremena ubistva i samoubistva; Ankić B.: Tužba kao pripremna procesna radnja po Jug. građ. parn. post.; Pržić I.: Grčko-bugarski dugovi pred Stalnim sudom međunarodne pravde; Jovanović A.: Razvoj agrarne krize u 1930/31 god. — **Branić št. 5:** Popović Đ.: Sudska funkcija u državi i u međunarodnim odnosima; Tauber L.: Govori stranaka u krivičnom postupku; Gajić N.: Popis po zabrani. — **Branić št. 6:** Živadinović Ž.: Pitanje smeštaja sudova u prestonici; Vukčević R.: Prava privatnog učesnika na glavnom pretresu; Gajić N.: Popis po zabrani; Čulinović F.: O poništanju tapija; Đosić F.: Dali so opštinski sudovi s obzirom na § 5 tač. 8 zak. o ustanovljenju sreskih i okružnih sudova, nadležni za donošenje odluka po zabramama za sume do 500 dinara? — **Mjesečnik št. 5:** Werk H.: O Francu Kleinu — O jeziku i duhu zakona; Stefanović J.: Dvodomni sistem u modernim ustavima; Andrassy J.: Japonsko-kineški sukob; Ivšić M.: Socijalizam Karla Marksa. — **Mjesečnik št. 6:** Milobar F.: Samo dva origarna tipa demokracije; Stefanović J.: Dvodomni sistem u modernim ustavima; Maurović I.: Nekoliko napomena k II. osnovi čehoslovačkoga općega građanskoga zakonika; Krmpotić J.: Nadležnost redovnih sudova za rješavanje sporova o vlasništvu i posjedu nekretnina zemljišnih zajednica. — **Policija št. 9, 10:** Kostić L.: Savetodavna Uprava; Janković K.: Policijska prinuda; Marković T.: Vrednost pravosnažnih odluka nenadležnog suda; Klarić: § 166 kriv. zak.; Petrović B.: Sudija; Gajić N.: O rešenju spora oko prioriteta založnog prava između zakupodavca s jedne i poverioca po rešenju o zabrani, ili po izvršenoj presudi, s druge strane; Jakovljević A.: Izvršenje krivičnih presuda po građanskoj časti; Mitić P.: § 4 tač. 5 zak. o prinudnom poravnanju van stečaja; Popović S.:

Nekoliko reči o promeni kaznenih naređenja zak. o šumama; Terzije K.: O zavičajnosti; Stanković S.: Osnovna načela novog zakona o lovu. — **Policija št. 11., 12.:** Katurić J.: O pritvoru određenom od strane sreskog sudijske; Arandelović Dr.: Rad na zbliženju balkanskih naroda; Kostić L.: Savetodavna uprava; Janković K.: Policijska prinuda; Subotić I.: Prvi kongres pravnik slovenskih država. — **Pravosuđe št. 5.:** Perić Ž.: Sudska praksa (jurisprudencija) kao izvor objektivnoga prava; Urošević L.: Pijanstvo i krivična odgovornost — § 160 k. z.; Peić D.: O položaju državnog tužioca; Šumanović A.: Pravna narav krivokletstva iz § 144 K. z.; Munišić M.: O utvrđivanju činjenica u sudskom krivičnom postupku; Marić K.: Može li privatni učesnik kao oštećeni govoriti i o krivici na glavnom pretresu? Petrović B.: O najvećoj kazni pokušaja dela iz I i II odeljka § 167 K. z.; Bajić St.: Kolektivni ugovor prema novom zakonu o radnjama; Marković T.: Brižljivost čuvara kod besplatne ostave u srpskom pravu; Vuković M.: Može li se bračno izdržavanje u slučaju prekida bračne zajednice osnovati kao solidarna obaveza ex lege; Goršić F.: Socijalna zaštita u izvršnom postupku; Lesić I.: Nešto o protestu i isplati prilikom protesta; Stanoš I.: Nešto o pobožnim zapisima. — **Pravosuđe št. 6.:** Arandelović Dr.: Dokaz uviđajem; Vragović A.: Realna podsudnost i zakon o unutarnjem uređenju, osnivanju i ispravljanju zemljišnih knjiga; Tauber L.: Nadležnost za otvaranje stečaja; Goršić F.: Socijalna zaštita u izvršnom postupku; Blagojević V.: Automobilsko zakonodavstvo i obavezno osiguranje; Vukčević R.: Pretvaranje pribeležke u hipoteku; Kiršner Sl.: Pravo glasa o postupku za prinudno poravnanje; Urošević L.: Pijanstvo i krivična odgovornost — § 166 K. z.; Peić D.: Prava naslednika umrlog »privatnog učesnika«; Boremović A.: Određivanje trajanja mera bezbednosti; Branković S.: Krivična sudska zabrana i izvršenje za obezbeđenje; Jovanović St.: Može li privatni učesnik kao oštećeni govoriti i o krivici na glavnom pretresu? Petrović B.: Do koga momenta ima mesta odustanku od privatne tužbe s obzirom na § 89 K. z. u vezi § 51 K. s. p.

Razne vesti.

Osebnosti. Postavljeni so: za sreskega načelnika v šmarju pri Jelšah dr. Maraž Dioniz, za sreskega podnačelnika Žnidaršič Franc (Dolnja Lendava) in dr. Orožim Josip (Laško), za politično-upravna sekretarja dr. Brolih Mirko (banska uprava v Ljubljani) in šink Fran (srez Ljubljana); za policijskega inspektorja pri upravi mesta Beograda Acimović Milan. — Odvetniško pisarno sta otvorila Trošt Josip v Novem mestu in dr. Rutar Ignac na Vrhniki. Začasno se je odpovaldal izvrševanju odvetništva dr. Koderman Karl v Mariboru. — Upokojeni so: banski svetniki dr. Loger Franc, Grasselli Leon, dr. Fišer Bronislav, Poljanec Ivo, sreski načelnik dr. Kartin Herbert in policijski svetnik Del Linz Avgust. — Umrli so: sodnik okrožnega sodišča Zdolšek Josip, upok. sodnik dr. Šribar Martin in upok. predsednik okrožnega sodišča in odvetnik Garzarolli Fran.

Pravniško društvo v Zagrebu si je na letošnji glavni skupščini izbralo ta-le upravni odbor: predsednik univ. prof. dr. Lovrić Edo, I pod-